

บทความเทคนิค (Technical Article)

การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารการศึกษา Education Administration Efficiency and Efficiency Improvement Planning

พระอธิการสกลาแลบ ธมมธโร¹, พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญโญ², พระฮอนด้า วาทสพโท³, เอกราช โสมิตพิมานเวช⁴
Phraadhikan Sakalep Dhammaro¹, Phra Maha Phisit Wisitthapanyo², Phra Honda Vatsatho³, Ekkarat Kositpimanwet⁴
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2,3,4}
Mahachulalongkomrajavidyalaya University Khon Kaen Campus, Thailand^{1,2,3,4}

Received: March 18, 2024, revised: May 28, 2024, Accepted: June 8, 2024

บทคัดย่อ

การบริหารการศึกษาเป็นกระแสที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีต้นกำเนิดจากการผลักดันของสถานการณ์ต่าง ๆ และแหล่งต่าง ๆ ในสังคม การบริหารการศึกษาเกิดขึ้นเมื่อมีพลังที่เพียงพอในการเปลี่ยนแปลง และเป็นกระแสปฏิรูปการศึกษาที่เกิดขึ้นในระยะเวลา 2-5 ปี ที่ผ่านมา โดยมีแรงบันดาลใจมาจากกระแสอื่น ๆ เช่นกระแสโลกาวิวัตติ และกระแสปฏิรูปการเมือง ที่มีผลกระทบต่อนโยบายของผู้บริหารในระดับประเทศ การปฏิรูปการศึกษาเป็นประเด็นทางการเมืองที่นำไปสู่การออกกฎหมายและการกำหนดนโยบายของรัฐบาล ประชาชนทุกคนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การบริหารการศึกษาควรให้ความสำคัญกับคุณค่าของกระแสการปฏิรูปการศึกษา และควรหลีกเลี่ยงไม่รับรู้หรือไม่รับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นกับการศึกษา การพัฒนาประเทศต้องใช้ความรู้เป็นฐาน และนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของประเทศ คือการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน คนวงการศึกษาคควรรับรู้ถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษา และไม่ควรปิดกั้นตัวเองไม่รับรู้การเปลี่ยนแปลง การพัฒนาตนเองเป็นสิ่งสำคัญในการเปลี่ยนแปลง การคิดต่างกันเป็นความร่วมมือในการพัฒนา และควรสร้างความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน

คำสำคัญ: การวางแผน, เพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผล, การบริหารการศึกษา

¹ Corresponding author, Tel. 0816015934, E-mail: mom470813@gmail.com

Abstract

Education management is a continuously evolving trend, influenced by various social and global factors, leading to policy changes and societal impact. The reform is a political issue that drives legislation and government policies, involving stakeholders in sustainable national development. Education management should prioritize the value of educational reform, avoid ignorance or negligence toward its consequences, and utilize knowledge for sustainable national development. Educational professionals need to recognize the importance of education management and reform, embrace change, and prioritize self-improvement for collaborative development and unity in work.

Keywords: Planning, Improving Efficiency, Educational Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดไว้ในมาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษา เกิดคุณภาพและสิทธิภาพ ในการพัฒนาคนไทยให้บรรลุเป้าประสงค์ตามความต้องการของประเทศและทัดเทียมกับนานาชาติ ในการแข่งขันทุกๆ ด้าน จึงได้กำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการไว้ในมาตรา 8 ว่า 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น หมายถึงนอกจากรัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ) จัดการศึกษาแล้วยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นที่มีความพร้อมและสนับสนุนบุคคล ครอบครัว เอกชน องค์กร เอกชน ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ๆ สามารถจัดการศึกษาได้ โดยรัฐจะต้องสนับสนุนงบประมาณตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในมาตรา 49 เพื่อให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐและเป็นทางเลือกของประชาชน โรงเรียนเอกชนที่ดีที่ได้รับความนิยมจากประชาชนจะต้องมีแนวทาง เทคนิคและวิธีการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพที่ยั่งยืน มาตรา 29 กำหนดให้โรงเรียนร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชน รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน ประสพการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

เนื่องจากโรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพ ของคน ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของสังคมและประเทศชาติดังกล่าวแล้ว สภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาโดยตรง โรงเรียนต้องฟันฝ่าอุปสรรคที่มากมายและสลับซับซ้อน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด นอกจากจะใช้ความรู้ คุณธรรม ธรรมาภิบาลของผู้บริหารแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนและอาศัยผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ซึ่งมี

ภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการและมีคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีพที่บริหารสถานศึกษาจนประสบผลสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิผล และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ (เอกราช ไชยติพิมานเวช, 2560)

ความหมายการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการที่ใช้ในการวางแผน ดำเนิน และควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและองค์กรการศึกษา การบริหารศึกษามุ่งเน้นการพัฒนานโยบาย แผนงาน และกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ขององค์กร โดยการใช้ทรัพยากรทั้งมนุษย์ งบประมาณ และพลังงานอื่น ๆ ให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดและเชื่อมโยงกับการพัฒนาบุคลากรและสังคมในที่สุด

เอกราช ไชยติพิมานเวช (2560) ได้ให้ความหมายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของโรงเรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

วิโรจน์สารัตนะ (2546) กล่าวถึง การบริหารว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุ จุดหมายขององค์กรโดยอาศัยหลักการในการบริหารอย่างน้อย 4 ประการคือการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ไถวณะบุตร (2542) กล่าวถึงการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิค ต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่โดยอาศัยปัจจัย สำคัญ การบริหารที่สำคัญมี 4 อย่าง ที่เรียกว่า 4Ms ได้แก่ 1) คน 2) เงิน 3) วัสดุสิ่งของ 4) การจัดการ การบริหาร การศึกษาจึงเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการอย่างเป็น ระบบ ระเบียบ คือ มีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ ในการบริหาร โดยลักษณะนี้การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับ วิชาจิตวิทยา สังคมวิทยาและรัฐศาสตร์แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัย ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts)

เอกราช ไชยติพิมานเวช (2560) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีผลการเรียนผ่านเกณฑ์ พัฒนาครบทุกมิติ อยู่ในสังคมได้ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เรียนจบตามกำหนด สามารถสอบเรียนต่อระดับที่สูงขึ้นได้

เอ็ดมันส์ บรุคโอเวอร์ (Edmonds Brookover, 1981 อ้างถึงใน นัสเซอร์อาลี เกป็น, 2560) ได้วิจัย อิทธิพลของสิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อนักเรียนถึง 3 ครั้ง พบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นมีลักษณะเด่น ดังนี้ 1) มี

ผู้นำที่เข้มแข็ง 2) มีบรรยากาศของความคาดหวัง 3) โรงเรียนมีระเบียบแต่ไม่เข้มงวดเกินไป 4) มีการสื่อสารที่เข้าใจกันกับนักเรียนในเรื่องการเรียนรู้พื้นฐาน 5) มีการแบ่งสรรพลังงานและทรัพยากรที่จำเป็น และ 6) มีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมจากสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิต

หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา

หลักการและทฤษฎีการบริหารศึกษานั้น มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทฤษฎีการบริหารในระยะเริ่มแรกมีลักษณะเป็นเพียงแนวคิดหรือข้อเสนอที่ไม่ชัดเจนถือว่าเป็นยุค บุกเบิกทางทฤษฎีรุ่นแรก ต่อมาก็เริ่มมีการพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารขึ้นมาอย่างมีหลักการเป็นยุคที่คณะดั้งเดิมและได้วิวัฒนาการสู่ยุคที่ชนะเชิงพฤติกรรม ยุคที่ชนะเชิงปริมาณและยุคที่ชนะร่วมสมัยในปัจจุบัน ซึ่งวิโรจน์ สารรัตนะ (2545) ได้แบ่งทฤษฎีการบริหารไว้ดังนี้ 1) ทฤษฎีที่คณะดั้งเดิม แบ่งเป็น 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ที่มุ่งหาวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน ทฤษฎีการบริหารจัดการที่มุ่งกำหนดหลักการทางการบริหารไว้และเชื่อว่าหากมีการฝึกอบรมจะทำให้สามารถเป็นนักบริหารที่มีความสามารถได้ ทฤษฎีการบริหารแบบราชการที่มุ่งเน้นความเป็นเหตุผลในองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กร

เอกราช โฆสิตพิมาณเวช (2560) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน เรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้องค์ประกอบดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร มีผลการเรียนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์มาตรฐาน นักเรียนอยู่ในสังคมได้ แก้ปัญหาได้ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นักเรียนจบตามหลักสูตร ในเวลาที่กำหนด ความพึงพอใจของบุคลากร บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ตั้งใจในการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ สามัคคีร่วมมือกันทำเพื่อโรงเรียนและนักเรียน บุคลากรมีความรับผิดชอบ จริงใจในการทำงาน มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ บุคลากรมีความพึงพอใจ ที่ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาตนเอง บุคลากรพอใจในค่าตอบแทน สวัสดิการและรางวัลที่ได้รับ บุคลากรมีความสุขกับงาน เป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน คุณลักษณะของผู้เรียน นักเรียนมีการพัฒนาตนเองทุกมิติโดยเฉพาะ คุณธรรม จริยธรรม นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน กระตือรือร้นได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนในโรงเรียน มีระเบียบ มีวินัย ปฏิบัติตาม ระเบียบและกฎหมายการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องบริบท สภาพแวดล้อมของชุมชน สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูยอมรับปรับเปลี่ยนวิธีการสอน นำผลการสอนมาวางแผนปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น มีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันมาปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนปรับปรุงอาคารเรียน อาคารประกอบให้แข็งแรงปลอดภัย สะอาดเป็นระเบียบ สวยงาม อยู่เสมอ ห้องเรียนกว้างขวางได้ขนาดตามมาตรฐาน มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอ มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนอยู่เสมอ มีการปรับปรุงบริเวณรอบรั้วภายนอกโรงเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม

กล่าวโดยสรุป การบริหารการศึกษาตามทฤษฎีมีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ ด้าน ได้แก่บุคลากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และแรงจูงใจ ที่เป็นส่วนเริ่มต้นและเป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์กร 2) ปัจจัยกระบวนการ (Process) คือ การนำเอาปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบย่อยๆ รวมกันอยู่หลายระบบครบวงจร ตั้งแต่การบริหาร การจัดการ การนิเทศ การวัดและการประเมินผล การติดตามตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อให้ปัจจัยทั้งหลายเข้าไปสู่กระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผลลัพธ์ (Product or Output) เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 4) ผลกระทบ (Outcome or Impact) เป็นผลที่เกิดขึ้นหลังจากผลลัพธ์ที่ได้ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่คาดหวังหรือไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้นก็ได้

การบูรณาการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

พระครูพนมปริชากร ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง อนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2559 - 2573 ผลการวิจัยพบว่า อนาคตของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2559 - 2573 ที่มีความชัดเจน เหมาะสม และเป็นไปได้ในอนาคต มี 5 ภาพ คือ 1) ภาพที่มีโอกาสเป็นไปได้มากและมีระดับของผลกระทบสูง คือภาพอนาคตที่มีการพัฒนาให้ครูมีคุณภาพ จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพอย่างแน่นอน และส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมา 2) ภาพที่มีโอกาสเป็นไปได้ปานกลาง คือภาพอนาคตที่เมื่อมีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ จะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพอย่างแน่นอน และยังส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา 3) ภาพที่มีโอกาสเป็นไปได้ปานกลางในลำดับต่อมา คือภาพอนาคตที่เมื่อชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ 4) ภาพที่มีโอกาสเป็นไปได้ปานกลางลำดับต่อมา คือภาพอนาคตที่เมื่อโรงเรียนมีคุณภาพ จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ และการบริหารจัดการมีคุณภาพ และยังส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และ 5) ภาพที่มีโอกาสเป็นไปได้ปานกลางลำดับสุดท้าย คือภาพอนาคตที่เมื่อการบริหารจัดการมีคุณภาพ จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ และโรงเรียนมีคุณภาพ และยังส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา

สรุป วิเคราะห์กระบวนการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทมีคุณธรรมนำความรู้ มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาพอเพียง เพื่อรองรับการประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของเยาวชนมีระบบและได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีคุณภาพตามความคาดหวังของสังคมและตระหนักถึง คุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีการแสวงหาความรู้ทักษะด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเจตคติที่ดี มีจิตสาธารณะ ช่วยเหลือวัดที่พำนักอาศัย ชุมชน และสังคมปัญหาในการพัฒนาโรงเรียนปริยัติธรรม การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ผลการศึกษาสภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา รูปแบบการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งวิเคราะห์ ตามลักษณะงานบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารวิชาการปัจจัยที่ส่งผล มากที่สุด คือสถานศึกษามีการกำหนดวิทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการจัดการวิชาการ การจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารงาน

บุคคลปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด กระบวนการ จัดการศึกษาในพระพุทธศาสนายึดหลักธรรมคำสั่งสอน ของ พระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด

องค์ความรู้ใหม่ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารการศึกษา

ในการบริหารราชการแนวใหม่ ส่วนราชการจะต้องพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญให้เพียงพอแก่การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และสถานการณ์ต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรง ซึ่งในการบริหารราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้จะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติราชการทุกระยะต้องมีการปรับแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ต้องมีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ของงานที่เป็นความจริงณ่นั้นแนวความคิดของผู้ปฏิบัติงานภาครัฐจะต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมเสียใหม่ จากที่ยึดแนวคิดที่ว่าต้องปฏิบัติงานตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ตั้งแต่อดีตจนต่อเนื่องถึงปัจจุบัน เป็นการเน้นการสร้างความคิดใหม่ ๆ ตามวิชาการสมัยใหม่และนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติราชการตลอดเวลาในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้จึงกำหนดเป็นหลักการว่าส่วนราชการต้องมีการพัฒนาความรู้เพื่อให้มีลักษณะ เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแนวความคิดการบริหารและการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) และประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) ดังแสดงใสภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 โมเดลการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารการศึกษา

บทสรุป

การพัฒนาผู้เรียนและผลผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขัน ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีกับนานาชาติได้ ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดเป็นสถาบันหลักที่ทำหน้าที่ด้านการให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ภารกิจหลักของโรงเรียนคือ การจัดการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้มีคุณภาพทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สุขภาพอนามัยที่ดีซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพ และความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพกระบวนการบริหารงานโรงเรียนนั้น โรงเรียนได้รับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยการบริหารงานทั้ง 4 งาน คือ บริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมหลักสูตร กระบวนการ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การนิเทศภายใน การวัดประเมินผลการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การแนะแนวการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับโรงเรียนอื่นๆบริหารงบประมาณดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน และทรัพยากรอื่น ๆ ของโรงเรียนให้ ถูกต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ อาทิเช่น การเสนอของบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล การ ใช้เงิน การบัญชี การจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารงานบุคคล ดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียนทุก ขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนบรรจุแต่งตั้ง การปฏิบัติงาน การพัฒนา บำรุงขวัญการประเมินผลงาน การตอบ แทนสวัสดิการต่างๆภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่มีอยู่ และการบริหารงานทั่วไป ดำเนินการจัด ระบบงานในองค์กร การบริหารงานอื่นๆ การสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการบริการ ทุก รูปแบบ เพื่อให้การบริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน อำนวยความสะดวก ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผลงานของสถานศึกษา รวมถึงงานธุรการ และการจัดทำสำมะโนครัว

เอกสารอ้างอิง

- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2545). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ข้าวฟ่างจำกัด.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2527). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์กรพิมพ์.
- นิพนธ์ กีนาวงค์. (2533). *หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์แฉศ.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2544). *การบริหารงานบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พรานนกการพิมพ์.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิและวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545, ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562*. <https://kku.world/wh1b8>
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. (2523). *การบริหารโรงเรียนและการนิเทศ*. กรุงเทพฯ: ขนิษฐาการพิมพ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2546). *การบริหารการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็น และบทวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อักษราพัฒนา.

- สมบูรณ์ พรรณนาภพ. (2521). *หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: บรรณากิจ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2543). ผู้บริหารกับการสร้างคุณภาพโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารวิชาการ*, 3(10) : 6-12.
- เอกราช โขจิตพิมานเวช. (2560). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.